

kapalı kutu

bir kapalı kutudayım
zifiri karanlık her yan
duvarlara çarpmaktayım
yüzüm gözüm kan içinde
dokunduğum kan
tattığım kan

soluğumda kan
soğuk üstelik bu karanlık
bir o kadar ağır
istersen hiç durmadan
bağır, bağır, bağır...
gelmez imdâda en yakının bile
bir değil bin kere daha çağır...

kuş tüyünden de hafif ve yumuşak
yattığım, baş koyduğum
betondan zemin
ister derin hülyalara dal
ister biteviye boşlukta sevin

çağırır ruhunu tarifsiz kederler
isyan kucağını açmış kalbini bekler
avun gönlüm avun
ve teselli ara çıkmaz sokakta
beyhude ölçer biçersen kararsızlığı
oysa huzurun sesini duymak istersin
içten, derinden, tâ yürekten
beklersin, beklersin, hâlâ beklersin
bir nemli soğuk sarar sonra
dört bir yanını
ve şiirler üşüşür aklına boydan boya
suların ıslatamadığı
ateşin yakamadığı
çelikten gövdesiyle
bıçağın kesemediği şiirler...
sonra o kutlu ozana selam yollarsın
ola ki kutlu menzilde yolunu gözler
ve yeniden yeniden parlar kara ufukta
o gümüş dolunay ki asırlardır
bugünü bekler...

Turan BORANOĞLU

SONELER

Sone -6-

Bende hüzne dönüşen büyüğü güzelliğin
Eylül rüzgarlarıyla yelken açıp gidince
Sarı gölgeler düşer yorgun kalan bilince
Şarkısı suya iner avlanan bir geyiğin

Doğan, sultan kesilir başına üveyiğin
Sakiden seçtik dostu bu devranı görünce
Lalinden sun sakiysen vuralım ince ince
Sun ki sermest düşelim huzura haşre değin

Aşkın panayırında örneğin bir fettane
Gençlik denen bir ipte cambazlıktır işi, ah
Bunlar normaldir fakat feleğin yaptığı ne

Olacak iş midir bu seni ipte unutsun
Bebeğim tut elimden düşersen maazallah
Öksüz ve yetimsin sen, seni kimler avutsun

Hüseyin Avni CENGİZ

BELKİ

Günler geçiyor
Ömür gidiyor
Sen gelmiyorsun

Yağmur yağıyor
Sular akıyor
Sen durmuyorsun

Güneş batıyor
Gece oluyor
Sen doğmuyorsun

Kalpler kaynıyor
Aşklar yanıyor
Sen sönmüyorsun

Gölge uzuyor
Yol tükeniyor
Sen bitmiyorsun

Gözler ağlıyor
Sözler dağılıyor
Sen gülmüyorsun

Seni anyor
Beni buluyor
Sen bilmiyorsun

Mehmet EKİCİ

BAK

Öyle uzak durma evlat,
Hayata sevgi ile bak.
Derdi, gamı kenara at,
Mutluluğu verene bak.

Aç kollarını sevgiye,
Mutluluk sana hediye,
Dönüp de bakma geriye,
Önünde güzel güne bak.

Hayat zordur, acımasız,
Bırakır seni dermansız,
Yakalar birden amansız,
Umutla geleceğe bak.

İnsan, çiğ süt emmiş, takma,
Herkesle dost diye bakma,
Gönülden gönüle akma,
Seni gerçek sevene bak.

Yozcu'm, kimsede yok vefa,
Çekersin dünyada cefa,
Sürmedin bir gün de sefa,
Dön, seni yaradana bak...

Hakan YOZCU

ZAMANLA ANNESİNE BENZERMİŞ KADINLAR

anneme kızardım
günleri ısırp ısırp bırakıyor diye

verevine kesip acıları
peçvörk örtüler dikiyor diye

anneme kızardım
bulutların göçüne içerliyor diye

kanatlarını koparıp sevinçlerin
gülüşleri kanatıyor diye

anneme kızardım
hep aynı şarkıya nazlanıyor diye

bol köpüklü sözler kaynatıp
tiryaki bir kanaviçe oluyor diye

anneme kızardım
annem oldum

Filiz ÇELİK DOĞRU

BİR İLKBAHAR

Bir ilkbahar esintisiydi bakışların
Dağlardan esen ılık ılık rüzgarların
Yağmurlardan sonra sırsıklam toprak içinde
Yeşeren çiçeğin adımı sen koy isterdim.

Katır tırnağı, çiğdem yada kardelen
Güneşli bir günde insanın içini çelen
Bu koku başka kokulara benzemezken
İçimde taçlanan çiçeği sen kokla isterdim.

El değmemiş, pürüzsüz yanakları
İnsanı çeken yutan göz çanakları
Efsun gibi gamzeli, elmacıkları
Beni de en derin yerinde saklamamı isterdim

Mustafa PARLAK

Mesafenin Önemi Yoktur

Burnunun dibinde olsa ne olacak seni anlamıyorsa,
Ama birisi vardır ki dünyanın öbür ucunda
En ihtiyaç duyduğun anda,
İki satırıyla bile olsa,
Bir çırpıda yanı başında.
Mesafe uzaklıklarda değil,
Mesafe fedakârlıkta !

Özdemir Asaf

KALANLAR

göğsümü yalayan gül alevinden
silinmez izler kalır.
gökte bulutla oynayan çocuk
öksesine yıldız çakan melek kalır.

akşam üstüler ki çöker kıyıya
toplanmış halatlar yığılmış
zincirler kalır.

yapraklar dağılırken saçlarından
denize atılmış çelenk kalır.

duvarda gölgeler öyle ıpsız
hücremde kırılmış ekmek
ve bir kuru ağaç kalır.

uçsuz bir dinleyişle dinle
üstlen çöllerdeki rahmeti
ey gürleyen yalnızlığımız
yolumuzu gözleyen
toprağa girdiğimiz vakit
uğultulu derinlikler kalır.

duy unutuş rüzgârının
açtığı son kapı benim
çekilince kalbimin suları
geriye senden başka ne kalır.

Alaeddin ÖZDENÖREN

Te(ş/f)ekkür

Her iş, her varlık Rahmetindedir.
Her güzel, her güzellik merhametindedir.
Sanma bu dünya kalıcı ya da ebedidir.
Bu da geçer Ya Hu hepsi hikmettir.

Gel bir otur, hele bir et nazar.
Bunca kirin içinde hala beyaz yağıyor kar.
Ahir zaman deminde insanlık kalmış nâçar.
Neyleyim ümit kesilmez!
Hiç ummadın anda Rabb kapı açar.

Bak dalga dalga vuruyor manalar.
Her an O'nu anlatır rüzgar.
Her yer O'nunmuş öyle diyor manzaralar.
Her dem O vardır, kulağında ezanlar.

Bunca nimet, bunca ikram ey Vehhâb.
Günahım çok, hatalarım bağışla ey Tevvâb.
Yazan yazdı, adı kondu Vahap.
Tefekkürler Ya Rabb, teşekkürler Ya Rabb.

Gülsefilî

BİR
Kıbrıs
Manisi

Derelerde gamışlar
Üsdüne gonar guşlar
O yar burdan gideli
Çekilmez yazlar gışlar

ERZİNCAN'IM

Çiçekler açsın yüzünde
Nazın bitsin Erzincan'ım
Alnına yazılan kara
Yazın bitsin Erzincan'ım.

Gurbetlerde senden ayrı,
Gönül mahzun, beden sayrı.
Düğün dernek olsun gayrı,
Sızın bitsin Erzincan'ım.

Dostluk çağırсын alkışlar,
Aşka uzansın bakışlar,
Bahara çevrilsin kışlar,
Buzun bitsin Erzincan'ım.

Hatıralar temiz kalsın,
Herkes sevdiğini alsın,
Yağmur bardaktan boşalsın
Tozun bitsin Erzincan'ım.

Şeyhettin'im sözüm sana,
Gel zahmet verme insana
Her şeyini dök meydana,
Sözün bitsin Erzincan'ım.

Şeyhettin YALÇINKAYA

Erzincan'dan bir manzara

ANNE DUASI

Anne duası gibi kutsal

O zaman kadar eski

Söz vermiştik biz bize

Aşk nerede şimdi ?

Şehirler değişti

Çocuklar büyüdü

Yağmur denize

Can toprağa düştü

Yetiş evlat yetiş

Yaşamak bu işte

Hepsi hepsi

İki oda bir gözdü.

Alper ÖZSAKINÇ

* Çağımızda talim ve ders verme usulünü bilmeyen bir çok muallim ve müderris gördük. Bunlar derse daha yeni başlamış olan talebeleri, kapalı ve güç anlaşılır ilmi meselelerle karşı karşıya getiriyor, sonra talebelerin bu meseleleri zihinlerinde tutmalarını istiyor, bunun talebeler için doğru bir alıştırma şekli olduğunu sanıyor, bunun ezberlenmesiyle mükellef tutuyor. Sonunda vermesi gereken bilgileri başlangıçta vermek suretiyle zihinleri altüst ediyor. (s.72)

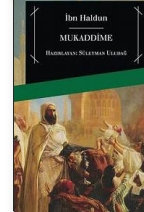
* Malum olsun ki tarih ilmi; gayesi şerefli, faydaları pek çok ve usulü gayet önemli olan bir (disiplin ve) fendir. Çünkü bu ilim, geçmişteki kavimlerin ahlakı, nebilerin gidişatı, hükümdarların devletleri ve siyasetleri ile ilgili hayallere bizi vakıf kılar. (s.165)

* Suyun suya benzemesinden daha çok geçmiş geleceğe ve hale benzer. (s.165)

* Bir neslin ananesi kendi hükümdarının ananesine tabidir. (s.191)

* Devlet ihtiyarlayıp ulaşabildiği son haddine ulaştığı bir sırada veya zühur etti ve devletin gölgesini (şanını ve şevketini) küçülttü, geriletti, devlet kılıcını keskin yerinde köreltti, kuvvetini zaafa uğrattı, devleti dağılmaya ve çökmeye sürükledi, mal ve mülkünün yok olmasına sebep oldu. İnsanların azalmasıyla arzdaki umran da eksildi. Şehirler iş ve sanat yerleri harap oldu, yollar ve işaretler yok oldu, ülkeler ve meskenler ıssız kimsesiz kaldı, devletler ve kabileler zaafa uğradı, ülkelerde yaşayan insanlar değişti. Sanki varlığın dili alemde: "sön ve kabuğuna

KİTAP OKUMA NOTLARI

MUKADDİME İbn-i Haldun

Tam adı, Ebu Zeyd Abdurrahman İbn Haldun el-Hadramî'dir. 27 Mayıs 1332'de Tunus'da doğdu. İbn-i Haldun'a göre tarihin görünür yüzünde bir dizi olaylar yer alırken, tarihin asıl manası gizli yüzündedir.

Herhangi bir zamanda, herhangi bir ülkede, herhangi bir zihin tarafından yaratılmış en büyük tarih felsefesinin sahibi olarak kabul edilen İbn-i Haldun 19 Mart 1406'da Kahirede vefat etti.

çekil!" (Humul ve inkızap halinde ol) diye nita etmiş, o da derhal çağrıyla icabet etmişti. (s.195)

* Adalet, halk arasında konulmuş bir terazidir. Bu teraziyi Allah koymuş, hükümdarları da ona kayyum ve nezaretçi tayin etmiştir. (s.206)

* Umran (medeniyet), toplumla kaynaşmak ve ihtiyaçları gidermek maksadıyla şehre veya bir konaklama yerine inmek ve orada birlikte ikamet etmekten ibarettir. (s.208)

* Hayal, hissi bir şeyin idrakını, hariçteki maddelerden tecrid ederek, onu zihninde misal haline getiren bir kuvvettir. (s.287)

* Bedevilikte kabalık, hadarilikteki incelikten öncedir. Onun için bedeviler için şehirli olmanın bir gaye olduğunu görmekteyiz. (s.326)

* Şüphesiz ki, menseleri, yetişmeleri ve üremeleri itibarıyla insanlar madenlere benzer. (s.341)

* Şu halde bir kabilenin boynunda, vergi ve borç zilletinden örülen bir yular gördüm mü, mülke sahip olacaklar, diye hiç tamah etme, dünyanın sonuna kadar mülke sahip olamazlar zira (sömürülme, mülke ve iktidara engeldir). (s.355)

[Kitaptan alıntılar.]

ATALAR SÖZÜ

Her ağaçtan kaşık olmaz.

sahipküran

(şâhib ve kırân "iki gezegenin bir burçta birleşmesi" ile ifade edilen kelime: şâhib-i kırân > şâhib-kırân). Uğurlu olarak bilinen Zühre (Venüs) ve Müşteri (Jüpiter) yıldızlarının aynı burç ve aynı derecede oldukları kutlu zamanda doğan kimse, böyle bir zamanda tahta çıkan çok başarılı hükümdar.

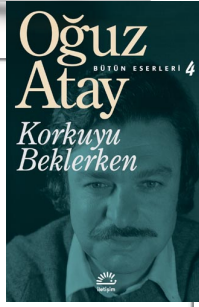
LUGATÇE

HİKÂYESİ

Oğuz ATAY

Korkuyu Beklerken, Oğuz Atay'ın ilk kez 1975 yılında yayımlanmış olan öykü kitabıdır. Kitabın içinde yazarın farklı zamanlarda yazıp, sonraları tek başlık altında topladığı sekiz öyküsü vardır.

Korkuyu Beklerken bizlerin, hepimizin öyküsü. Öyküdeki "mektup" imgesi, hayatımızda korktuğumuz, bizleri hep bir şeylerden alıkoyan kavramları simgeliyor. Hepimiz kendi hayatlarımızın başkahramanlarımız aslında.

* Dün gece eve dönerken köpekler arkamdan havladı. Bizim mahallemizin köpekleri. Bir ikisi de peşime takıldı; adımlarımı sıkıştırdım. Daha önce onların böyle bir davranışıyla karşılaşmamıştım; korktum. Her zaman beni miskin gözlerle süzerlerdi; fakat aramızda bir gerginlik olduğunu da sezmiyorduk. Yalnız ne var ki, uzun sürmüştü bu gerginlik; alışmıştım. Arkamdan yürümeye başladıkları zaman, havlayan köpek ısırılmaz gibi, bana zayıf ve düşünlümesi utandırıcı gelen atasözlerinden birini hatırlamak zorunda kaldım. Köpekler yüzünden kendime karşı küçüldüm. Belki de bir rastlantıydı ama, tam bu sırada, birisi hakkında kötü şeyler düşünüyordum, onu içinden çıkamayacağı zor durumlara düşürerek dişlerini gıcırdatıyordum.

* Yazısız, pulsuz, damgasız bir zarfı mı? Bu mantığım da hep kendime karşı işlerdi. Biri bıraktı; evde benden başka insan yaşamadığına göre, üstünü yazmayı gereksiz buldu. Kibar biri değilmiş. Bana kim, ne yazabilir? Geri döndüm, zarfa doğru yürüdüm; aynı yerde duruyordu. Parmaklarımın ucuyla tutarak kaldırdım onu; hafif bir zarf. Hizmetçi kadın bana mektup yazdıracaktı, eve erkeğe döneceğimi sandı. Peki, neden kapattı? Açtım. Bu işi önemsemeden yaptığıma göre, o sırada başka şeyler düşündüm bir an için, demek ki. İkiye katlanmış bir kâğıt çıkardım zarfın içinden. Hemen okumadım. Beni bu kadar heyecanlandırmış olan bir şeyi, koridorda, ayak üstünde harcamaya gönlüm razı olmadı. Salona girdim, bütün ışıkları yaktım, sallanır koltuğuma oturdum. Sigara paketini unuttuğum ceketimin cebinde. Yarabım! Her şeyi birden hiç akıl edemeyecek miydim? Sigarayı, acele etmeden yaktım, bir iki nefes çektim. Gerçek heyecanım geçmişti; kendimi ancak düşünerek heyecanlandırabilirdim artık. Yazıya baktım: Anladığım bir dilden değildi. Bunu pek beğenmedim. Sanki hiçbir dilden değil diye mırıldandım, ne söyledığıme almadan.

* Bugün biraz gariplik hissettim içimde. Otobüste biletiye para verirken neredeyse gülümseyecektim. Neden mi? Bilmiyorum. Mektuptan olmalıydı; o sırada bunu düşünemedim. Yazıhanemde düşündüm. Biletçiden farklı olduğumu hissettim herhalde, diye düşündüm, önumdeki kâğıtlara bakarak. Bir yabancı. Ne olduğunu bilmediğim bir mektubun sağladığı üstünlük.

* Bir iki arkadaşına uğradım. Mektuptan söz edemediğim için, onun ağırlığını içimde taşıdım. Sonra, evin yolunda buldum kendimi. Köpeklerin yanından biraz tedirginlikle geçtim. Nedense, başlarını bile çevirip bakmadılar bana; belki de kedilerle, çöp tenekeleriyle meşgul oldukları için. Belki de dün gece bir yanlışlık oldu. Gergin oldukları bir sırada geçtim oradan. Belki, kimi görseleleri havlayacaklardı. Gene koridorda buldum birden kendimi. Rafın üstünde yeni bir zarf vardı. Üstü yazılı.

* Sabah uyanınca sevinçliydim. Uyku, zamanımın dörtte birini, dakikaları saymadan geçirmemi sağlıyordu. Sonra hemen mahzunlaştım. Üniversiteye girecektim. Şimdi hatırlayamadığım bazı düşüncelere kapıldığım için kendimi birden büyük bir yapının önünde buldum ve kısa bir süre içinde üniversitenin koridorlarında kayboldum. Geçtiğim koridoru hemen unuttuğum için, aynı koridorlara, başka kapılardan girdim. Sonunda, gururu bir yana bırakıp, yolunu sormaya karar verdim.

* İki gündür rahatım. Mektubu, arkadaşşıma havale ettim; bir dava dosyası gibi. Meseleyi biliyor, bana soracak bir şey yok. Sorumluluk onun üzerinde; benim, bir çeşit avukatım oldu. Düşünmüyordum bile. Akşam eve dönünce yapacak bir işim yoktu da ondan aklıma geldi. Ayrıca ihtiyatlı olmalı; insan, kafasındaki meseleyi durmadan düşünmeli ki sonuçla birdenbire karşılaşmasın. Yalnızlığa dayanmanın en önemli şartı, her şeye karşı hazırlıklı bulunmaktır.

* Elimde kalan erzak ve aklımda kalan bilgiyle yaptığım aşureyi tabaklara boşaltıp soğumasını beklemek üzere bahçeye çıktığım zaman hava karamıştı. Portatif radyomu da yanıma almıştım; bir keman konçertosunun sonuna yetiştim.

* Ayrık otu denilen bir ot vardı ki, anlatıldığına göre toprağın bütün gücünü alıyordu. İnsan toprağa elini uzatınca, ilk bakışta bu otun hainliğini anlayamıyordu. Oysa, yere yapışık saplar uzayıp gidiyordu; çok ayaklı bir sürüngen gibi, köklerini toprağa saplayarak yürüyordu. Onları izlemenin sonu yoktu; fakat, öteki bitkiler soluk alacaktı bu kökleri sökersem. Sonra, (baş yıkıcının söylediğine göre) otlar bu kadar yükselmemeliydi; bir kere güzel değildi, ayrıca toprak bu kadar yüksek bir çimeni besleyemezdi. (İnsanlar neler biliyorlardı!) Bir baş yıkıcı kadar olamıyordum. Bana bir gün de küçük bir saksı getirdi: İçinde ufak tefek, silik bir yeşillik vardı. Korkarak uzattım elimi. Korkma ısırılmaz, dedi. (Onun bulunduğu söz ne kadar gerçekçi değil mi? Benim kasap-et benzetmemin zavallı gülünçlüğü yanında, yerine oturmuş bir mizah eseriymi.) Yok ondan değil; ya bakamazsam? Sorumluluk bu. Ben bu yüzden evlenmedim; çocuklanma bakamam diye korktum. Güldü.

müzik

Nasimi

Məndə sığar iki cahan, mən bu cahana sığmazam
Gövhəri-laməkan mənəm, kövnu məkana sığmazam

Tir mənəm, kaman mənəm, pir mənəm, cavan mənəm

Zərrə mənəm, günəş mənəm, çar ilə pəncü şeş mənəm
Surəti gör bəyan ilə, çünki bəyana sığmazam

Nara yanan şəcər mənəm, çərxə çıxan həcər mənəm

Zərrə mənəm, günəş mənəm, çar ilə pəncü şeş mənəm
Surəti gör bəyan ilə, çünki bəyana sığmazam

Dövləti-cavidan mənəm, ayinədana sığmazam
Gərçi bu gün Nəsimiyəm, haşimiyəm, çureysiyəm

Tir mənəm, kaman mənəm, pir mənəm, cavan mənəm

Məndən uludur ayətım, ayətə, şana sığmazam
Sığmazam, sığmazam, sığmazam, sığmazam

SAMI YUSUF

DİNLE

sinema

Güvercinin Kayıp Gerdanlığı

Senaryo: Nacer Khemir
Yönetmen: Nacer Khemir-1991 (Süre: 86 dakika)
Oyuncular: Nouredine Kasbaoui, Navin Chowdhry, Walid Araqi, Ninar Esber, Jamil Joudi

film'den unutulmaz replik'ler

* Güzel kokuda kadının sırrı vardır. Kadında ise aşkın sırrı. Aşk, kainatın en yüce ibadetidir.
* -Aşkın ne olduğunu anlamak istiyorum.
-Onun sırrını açığa çıkarmaya çoğu hayat yetmedi. Bir haf yeterlidir, o diğerlerini içerir... Kelimetullah gibi.
* -Sana aşk için üç kelime verebilirim.
-Nedir onlar? -Aşk, Vecd, Karasevda.
* Onun gözleri, kırk sandalın kırk yıl boyunca hiç kıyaya varmaksızın kürek çekebileceği kadar uzun bucaksız.
* Kısakıyorsun, o halde aşkınsın. Hastalık gibidir o. Habersiz yakalanırsın ona, farkında olmadan. Aşk -Allah seni korusun- başlangıç kolaydır, bitiriş zordur.
* Şu rüyayı gördüm: Boş bir havuzda iki yaşlı kadın havuzun susuzluğunu dindiriyormuşçasına birbirlerine su atıyorlardı. Boş havuzun kenarında oturan Semerkand Prensesi, iri gözleriyle kırmız bir nara dikkatli dikkatli baktı. Onun isiz şarkısı beni rüyalarımın dışına çekti. Uyandım!

İZLE

KİTAP/LİK

DÜNYA KLASİKLERİ

John Steinbeck
(27 Şubat 1902 - 20 Aralık 1968)
ESERLERİ

Roman	1947 - Aşk Otobüsü (The Wayward Bus)
1929 - Altın Kupa (Cup of Gold)	1950 - Alev (Burning Bright)
1932 - Cennet Çayırları (The Pastures of Heaven)	1952 - Cennet Doğusu (East of Eden)
1933 - Bilinmeyen Bir Tanrıya (To A God Unknown)	1954 - Tatlı Perşembe (Sweet Thursday)
1935 - Yukarı Mahalle (Tortilla Flat)	1957 - Pippin 4'ün Kısa Süren Saltanatı (The Short Reign of Pippin IV)
1936 - Bitmeyen Kavga (Dubious Battle)	1961 - Acı Hayat/Mutsuzluğumuzun Kışı (The Winter of Our Discontent)
1937 - Fareler ve İnsanlar (Of Mice And Men)	
1937 - Al Midilli (The Red Pony)	
1938 - Uzun Vadi (Long Valley)	
1939 - Gazap Üzümleri (The Grapes Of Wrath)	
1942 - Ay Battı/Aysız Geceler (The Moon Is Down)	
1944 - Sardalya Sokağı (Cannery Row)	
1947 - İnci (The Pearl)	

Öykü

1966 - Amerika ve Amerikalılar (America and Americans)

Senaryo

1941 - Unutulan Köy (Forgotten Village)
1952 - Viva Zapata.

SANAT

ESTETİK ve SANAT FELSEFESİ

ÇİZGİ & SANAT

ANGEL BOLİGAN'dan Rahatsız Edici Gerçekler

Küba'lı sanatçı ANGEL BOLİGAN hayatın acımasız yanlarını, yaşadığımız dünyanın ironik taraflarını ve en önemlisi iki yüzlü tavırları en iyi yansıtan çizerlerden birisi. Bu çizimlerinde de gerçekleri, tokat gibi vuruyor insanlığın yüzüne...

MÜLTECİ TEMALİ KARİKATÜRLER

Merve SARI

ŞİİRİN ÇIKIŞ NOKTASI

Şiir benim daima kafamda uzun süre içinde yaşayarak oluşur. Ama Hikaye şiirim birdenbire yazılmıştır. Anadolu'da bir yerdedir. Okul eve yakın, bütünlük. Eşim Süreyya bir çocuk doğurdu, Ali denen çocuğu. Süreyya okuldan gelir terli terli emzirirdi Ali'yi. Toksulduk, parasızdık. Süreyya ile bir konuda tartıştık. Sonra o okula dersine gitti. Tarih öğretmeniydi. Ben okuldan bazı belgeleri temize çekmek için getirdiğim ödüncü daktiloyla oturdum bu şiiri yazdım. Öyle daktiloya takılı kalmış.

Hep aslında sahip olduğum şeye "değilim", olan şeye "yoktur" diye yazmışım aslında. Benim doğduğum köyler Türkiye'nin en güzel ceviz ağaçlarının olduğu yerd, ceviz tarlaları içinde doğdum desem yeridir. Gülmesini de bilen insanların arasında yaşadım.

Ama gerçekten de dudaklarım hep çatlak çatlaktır. Hep krem almışumdur ömrüm boyunca!

Güneş Müftüoğlu

(Cahit Külebi ile yaptığı konuşma - 1995)

ŞİİRİN İÇERİK UNSURLARI

Cahit Külebi "Hikâye" adlı şiirinde aşk ve yurt sevgisini yalın ve içten bir dille bir arada vermiştir.

Şair "Hikâye" adlı şiirinde sevgilisine "Bebek" imgesiyle seslenerek geçmiş Anadolu yaşamını onda uyandıran hissiyatı sevgilisiyle bir arada vererek aşk-yurt-özlem motifleriyle birbirini özdeşleştirerek sunmuştur.

Mehmet Kaplan, Cahit Külebi için şunları söylemiştir: "Ben ona inanıyorum ki, Anadolu'yu, çocukları bu topraklarla karışmış, şehre geldikten sonra yüksek kültür edinmekle beraber ilk yaşantılarını kaybetmemiş sanatkarlar anlatabilirler. Cahit Külebi, bunu başaran nadir şairlerden biridir."

Gerçekten de Cahit Külebi çocukluğunun geçtiği köyünü aşkıyla bağdaştırırken doğduğu, büyüdüğü yerlere olan sevgisini belirgin şekilde hissettirmektedir.

Mahir Ünlü ve Ömer Özcan, Cahit Külebi'nin ilk şiirini yayımladığından bu yana yazınsal kişiliğini bulmuş şairlerimizden olduğunu belirtmiş; şiirlerindeki biçimin, temaların, duyu düşüncelerin, dil ve söyleyişin hep kendine özgü olduğunu söylemişlerdir. Şiirlerinin sevilmesini bu kendine özgü olduğu Anadolu insanının özelliklerine, istemine uygun düşmesine bağlamışlardır. Külebi'nin temalarının, yaşamındaki, çevresindeki doğadan, insan yaşamından, toplumsal konulardan esintiler olduğunu söyleyip bunların onun duyarlı düşünceleriyle; yalın, duru, lirik ve içten söyleyişleriyle bütünleşerek şiirleştiklerini belirtmişlerdir.

Cahit Külebi'nin incelemekte olduğumuz "Hikâye" adlı şiirinde bu özelliklerin tümünü görmektediriz.

ŞİMDİ ŞİİRİ TEK TEK DÖRTLÜKLER HÂLİNDE İNCELEYELİM

Birinci dörtlükte şair sevdiği kadının fiziksel özelliklerini vermekte ve ona "bebek" sözcüğü ile hitap ederken, sevgilisinden ellerini tutmasını istemektedir. Sevgilisi pembe dudakları ve beyaz teniyle güzel bir bayarı düşündürmektedir. "Hikâye şiiri, ilk dörtlüğü dışındaki her dörtlükte, özlemi çekilen, yoluğu hissedilen şeylerin anıldığı, bu eksikliklerle şairin istekleri arasındaki karşıtlığın ortaya konduğu bir metin olarak karşıtlıklar yoluyla şairin özleminin anlatımını güçlendirmektedir."

Şiirin ikinci dörtlüğünde karşıtlıklar yoluyla şair sevgilisinden kendisini okşamasını; yani sevgi, şefkat göstermesini istemektedir. Ceviz ağaçları genellikle serin ve sulu yerlerde yetişir. Şair doğduğu köyde ceviz ağaçlarının olmadığını; bu yüzden de serinliğe hasret kaldığını söylerken, sevgilisinden gelecek ilginin onu serinleteceğini, ferahlatacağını belirtmektedir.

Şiirin üçüncü bölümünde ise, şair köyünde buğday tarlalarının olmadığını belirtip, devamında sevgilisinden saçlarını savurmasını istemektedir. Buğday ile saçlar arasında bağlantı kurulunca da sevgilinin diğer bir fiziksel özelliği; yani sarı saçları ortaya çıkmaktadır.

Şiirin dördüncü bölümünde şair doğduğu köyleri akşamları eşkiyaların bastığını; bu yüzden de yalnızlığı hiç sevmeyişini belirtmektedir. Böylece "eşkiya" sözcüğü ile "yalnızlık" arasında bağlantı kurmakta ve sevgilisinin sesini, sevgi dolu sözlerini duymak istediğini belirtmektedir.

Doğan Aksan şiirin bu dörtlüğü için şunları söylemektedir: Dördüncü dörtlükte eşkiya sözcüğünün korku, tedirginlik, zorbalık gibi duyu değerlerinden yararlanmış, yalnızlığın getirdiği karamsarlık anımsatılmış, sevgilinin konuşmasının yaratacağı mutluluk, dolaylı yoldan dile getirilmiştir.

Mehmet Yardımcı, Cahit Külebi'nin Küçük yaşta Sivas'a, Bursa'ya, İstanbul'a tahsil için gidip aile ocağından uzak kalışının onun içine işlediğini belirtmiştir.

"Külebi, büyük şehirde olmasına rağmen, köyünden kopmamış aydınlandı. Anadolu köylerindeki yaşayışları kâh çocukluk anıları halinde, kâh bir aydının bakışıyla yazılmıştır. Bu hayat tecrübesi ve görerek yazma niteliği onun şiirine buruk, sıcak bir gerçeklik katmaktadır."

Beşinci dörtlükte de şair doğduğu köylerdeki insanların gülemediklerini; bu yüzden zavallı, çaresiz bir insan olduğunu söylemektedir.

HİKAYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağın saçlarını bebek
Savur biraz!

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkiyalar basardı,
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz!

Benim doğduğum köylerde
Kuzey rüzgârları eserdi
Hep bu yüzden dudaklarım çatlaktır
Öp biraz!

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!
Benim doğduğum köyler de güzeldi.
Sen de anlat doğduğun yerleri,
Anlat biraz!

Cahit KÜLEBİ

sevgilisinin gülümsemesi ile geçebileceği belirtilmektedir.

Mehmet Kaplan, Cahit Külebi için şunları söylemektedir: "Cahit Külebi'nin diğer şiirlerinde de insanı bıktırmayan, oldukça serbest, fakat yine de kendisini hissettiren bir dil musikisi vardır. Bu bakımdan o, toprağı ve insanı ile kaynaştığı Anadolu halk şairlerine, asla taklit intibayı uyandırmaksızın yaklaşır. Onun için, şehre gelmiş, okumuş fakat doğduğu memleketin havasını kaybetmeden yeni ve güzel bir şiire ulaşmış bir şair demek hiç de yanlış olmaz. Şiirlerinin çoğunda Anadolu toprağından gelen bir ses, bir koku, bir renk ve bir ruh vardır."

Şiirin bu dörtlüğünde de Anadolu toprağından gelen sese, kokuya, renge ve ruha rastlamaktayız.

Şair, beşinci dörtlükte sevgilisinden köyünde esen kuzey rüzgârları yüzünden çatlayan dudaklarını öpmesini istemektedir.

Külebi, dıştan Anadolu gerçekliğini, Anadolu insanının ezilmişliğini anlatmaya kalkmamış; içinden çıktığı toplumun yaşamını, insancıl duygularla yoğrulmuş kendini anlatmıştır. Zaten "Şair doğrudan doğruya kendi dünyasına girmelidir. Kendi dünyasına giremezse, yazdığı şiirlerin niteliğinde düşüşler olur." diyen Külebi şiiri kendini anlatmak saymaktadır. Çünkü insanın en iyi tanıdık kimse yine kendisidir. Öyleyse ozanın kendini anlatması ve şiiri kendini anlatmak sayması doğaldır. Sanatçı da içinde yaşadığı toplumun bir parçasıdır ve o toplumun izlerini taşır. Dolayısıyla ozan kendini anlatırken başkalarını, başkalarını anlatırken de kendini anlatmış olur.

Şiirin altıncı ve son dörtlüğünde ise, şair sevgilisinin Türkiye gibi aydınlık ve güzel olduğunu, doğduğu köylerin de aynı güzelliğe sahip olduğunu belirtmektedir. Burada şairin vatanına duyduğu sevginin ve bağlılığının boyutu anlaşılacaktır. Şair vatan sevgisini dile getirirken sevgilisinin de doğduğu yerleri anlatmasını istemektedir.

Doğan Aksan, "Hikâye" şiirinin konusu için şu yorumu yapmaktadır: "Hikâye şiiri, Anadolu'nun güçlüklerle, yokluklarla dolu bir köyünde doğmuş bir insanın sevilen, beğenilen, istenen kadının karşısındaki duygularını büyük bir inanlıkla dile getirmekte, bir yandan yurdunu, doğduğu yerleri etkili bir anlatımla betimleyen bir yandan da ilgiye, sevgiye susamış bir köy çocuğunun ezikliğini yansıtmaktadır."

Mehmet Yardımcı da bu şiir için benzer bir yorumda bulunmaktadır: "Cahit Külebi "Benim doğduğum köylerde" derken, tüm Anadolu köylerinin gereksinimlerini, akşamları eşkiyaların basmasını, gülmesini unutmamış insanları, bıçak gibi esen rüzgârlarda Sivas yollarındaki kağıt gıcirtısını ve sürücüleri, buğday tarlaları bile olmayan köylüleri yumuşak bir dil ve anlatı ile ama tüm yalnızlığıyla önümüze koymaktadır."

[Uşak Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı]

